

Справа „Болат проти Росії”
(„Bolat v. Russia”)

У рішенні, ухваленому 5 жовтня 2006 року у справі *„Болат проти Росії”*, Суд постановив, що:

- було порушено ст. 2 Протоколу № 4 до Конвенції щодо свободи пересування;
- було порушено ст. 1 Протоколу № 7 до Конвенції стосовно процедурних гарантій щодо вислання іноземців.

Відповідно до ст. 41 Конвенції Суд призначив сплатити заявнику 8000 євро як компенсацію моральної шкоди¹.

Обставини справи

Заявник Хасі Байрам Болат є громадянином Туреччини, народився 1974 року і мешкає у м. Капаклі.

Упродовж періоду від 1998 до 2003 року заявник перебував у Росії на підставі довгострокового дозволу на проживання. У дозволі зазначалася дата закінчення його дії (4 серпня 2003 року) та містилася відмітка з адресою, за якою заявника було зареєстровано. 11 грудня 2002 у ході випадкової перевірки було встановлено, що заявник ночував у помешканні свого друга. Того самого дня райвідділ внутрішніх справ наклав на заявника штраф за те, що він мешкав за іншою адресою, аніж та, яка була вказана у його дозволі. Заявник оскаржив постанову про застосування штрафу до міського суду. Однак у задоволенні скарги йому було відмовлено. Тоді п. Болат звернувся до Верховного суду Кабардино-Балкарії про перегляд його справи у порядку нагляду.

30 травня 2003 року паспортний відділ міліції скасував дозвіл заявника на проживання. Рішення було мотивоване тим, що заявник “неодноразово порушував умови дозволу” (насправді ж до заявника раніше один раз було застосоване адміністративне стягнення). Заявник повинен був залишити Росію упродовж 15 днів. Втім міський суд зупинив виконання цього наказу до часу вирішення справи Верховним судом у порядку нагляду.

¹ Рішення стане остаточним відповідно до вимог ч.2 ст. 44 Конвенції, оскільки воно може бути предметом перегляду. (Прим. перекладачів)

7 серпня 2003 року кілька працівників внутрішніх справ та служби безпеки вторглись до квартири заявника. Окремі з них були в масках. Вони одягли на заявника кайданки, наказали зібратись та їхати з ними. Заявника негайно доправили до аеропорту і посадили на літак до Стамбула. Згадані особи так і не представилися. До того ж, вони не пред'явили ані постанови про обшук, ані наказу про вислання.

У жовтні 2003 року Верховний суд Кабардино-Балкарії скасував постанову про накладення штрафу на заявника та рішення міського суду, яке підтверджувало законність цього адміністративного покарання. У своєму рішенні міський суд відзначив, що заявник виявився неспроможним представити докази того, що у помешканні друга він зупинився тільки як гість. Верховний суд не погодився з такою вимогою, наголосивши, що вона порушує презумпцію невинуватості. Також Верховний суд зауважив, що постанову про накладення штрафу було видано інспектором того райвідділу, який не мав повноважень на розгляд даної справи. Адже квартира друга, в якій виявили заявника, знаходилась на території району, котрий не був підвідомчим даному райвідділу. Верховний суд постановив, що лише самого цього факту було вже достатньо для визнання незаконності застосованого до заявника стягнення.

Міський суд, керуючись рішенням Верховного суду, анулював постанову паспортного відділу міліції від 30 травня 2003 року про скасування дозволу заявника на проживання і водночас продовжив дію такого дозволу на наступні 5 років.

Зміст рішення Суду

Заявник скаржився на те, що було порушено його право на свободу пересування і що національні органи у ході його депортації не спромоглися виконати процедурні гарантії, передбачені внутрішнім законом. Він спирався на ст. 2 Протоколу № 4 до Конвенції та ст. 1 Протоколу № 7 до Конвенції.

Суд встановив, що мало місце порушення права заявника на свободу пересування, яке полягало в зобов'язуванні його зареєструвати будь-яку зміну місця проживання упродовж трьох днів.

Далі Суд нагадав аргументи, які Верховний суд навів у своєму рішенні. Зокрема Суд відзначив, що рішення про застосування до заявника адміністративного стягнення було скасовано на тій підставі, що оперативний працівник, котрий видав постанову, діяв з перевищенням своїх повноважень. Також Суд зауважив, що на заявника було покладено тягар доказування на порушення презумпції невинуватості. Отож, Суд

дійшов висновку, що застосване до заявника стягнення не відповідало закону. Суд, відтак, постановив, що було порушено ст. 2 Протоколу № 4 до Конвенції.

Далі Суд розглянув питання про законність вислання заявника. Суд зазначив, що п. Болата було депортовано не на підставі судового рішення, як цього вимагає внутрішній закон. Адже заявника було вислано, власне, у період, коли діяло рішення міського суду, яке зупиняло виконання наказу про вислання. До того ж, у той самий час справу заявника переглядав Верховний суд. Тому Суд вказав, що заявника було депортовано не на підставі закону, а відтак постановив, що мало місце порушення ст. 1 Протоколу № 7 до Конвенції.